

המדיר פרק שביעי כתובות

עו.

עין משפט נר מצוה

נה א ב מיי פ"ה מהל'
לשות הל"ד טו"ע
ה"ע ט"ן ק"ן ט"ז:
נ ג מיי פ"כ מהל'ט
מכ"ה הל"ד טמג
עש"ן פ"כ טו"ע חו"מ ט"ז
רכ"ד ט"ף א:

תוספות ר"ד

ר"א אמר רישא מנה
לאבא בירך סיפא מנה לי
בירך פי' ר"א נמי אוקמי'
כ"ג ורישא דאמר'י בעל
מתיקן משום דהו"ל מנה
לאבא בירך שהוא טענת
שמה שהאב טען להוציא
הכתובה בשבילו והיא
טענת שמה שאינו ברור
מתי נולדו בה המומין
הללו. והלכך לא מהני
חזקה דגופה כגון טענה
האשה שהיא טענת ברי
ויזכה הכתובה לעצמו
דהיכא מהניא ומפקינ'
בה ממונא ה"מ למאן
דאית ליה חזקה דגופה
אבל חזקה דגופא דאשה
לא מהני ליה חזקה
לדליל' לאפי'ק ממונא
מחזקה אבל אילו הות
[טוענת] כנגדו דכתובתה
לעצמה ה"נ אשה מהימנא
ואע"פ שלא נכנסה
לרשות הבעל ולא אמרין
כאן נמצא וכאן הו"ל ר"א
האשה נאמנת וק"ל ה"ל
כ"ג דהו"ל בתרא. אמר
ר"י א"ש המחליף פרה
בחמור ומשך בעל החמור
את הפרה ולא הספיק
בעל הפרה למשוך את
החמור עד שמת. על בעל
החמור להביא ראיה שהי'
חמורו קיים בעת משיכת
הפרה ותנא תנא כלה.
פי' בעל החמור משך את
הפרה והחמור היה בביתו
ותנן בספ"ק דקידושין
כל העשה דמים באחר
כיון שזכה זה נתחייב
זה בחליפין פי' כיון
שמשך א' מהן נתחייב
חבירו באונס חליפיו
בכ"מ שהן ועכשיו נמי
משעה שמשך את הפרה
קם החמור ברשות בעל
הפרה ואם מת לאחור
משיכת הפרה לעצמו מת
ואע"פ שהחמור בבית
בעליו עומד וכשנמצא מת
לא ידענו מתי מת זה
אומר עד שלא משכת
פרתו מת וברשותך מת
וזה אומר לאחור שמשכתי
פרתך מת וברשותך מת
אמר שמואל שעל בעל
החמור להביא ראיה שהי'
חמורו קיים בעת משיכת
הפרה ואם לא ימצא
ראיה יחזור פרה לבעלה.
ומסתמיע ממנה'י דכלה
ואמר'י ה"י כלה אי לימא
כלה בבית אביה וכו'

וחדא במקום תרתי **א"ו** בלום הוא. וא"ת והא גזי בעל איכא
נמי תרתי חדא דלזין ארס מתפייס במומין וחדא דאית
לן למימר כאן נמצאו כאן היו והני תרי חזקי דבעל עדיפי טפי מהני
תרי חזקי דאשה דכאן נמצאו כאן היו עדיף מחזקת הגוף דהא עודה
צבית צביה על האז להביא ראיה

ולא מהני ליה חזקת הגוף כדלעיל
ספק צרשותו ואמרין כאן נמצאו
כאן היו וכשנכנסה לרשות הבעל
והביא הבעל ראיה שעד שלא נתארכה
היו זה מומין אלו פטור מכתובתה
דעדיף טעמא דלזין ארס מתפייס
במומין מהיאי דלזין ארס שותה זכוס
אלא אס כן בודקו א"כ השתא נמי
דמיימי ראיה דמשנתארכה היו זה
המומין אמאי לא מיפטור מהני תרי
טעמי ומאי שנה דכאן נמצאו כאן
היו גרידא עדיפא מחזקת הגוף
וחזקה דלזין ארס מתפייס במומין
עדיף מחזקה דלזין ארס שותה זכוס
וכי הו' תרווייהו צבדי הדדי עדיפי
טעמי האשה מנייהו ויש לומר דודאי
טעמי האשה עדיפי וכאן נמצאו כאן
היו גרידא דעדיפא מחזקת הגוף
היינו משום דמסייע ליה חזקת ממון
וכן חזקה דלזין ארס מתפייס במומין
מסייע ליה חזקת ממון ולחד מייניהו
יש כח לחזקת ממון לסייע אבל

לתרווייהו צבדי הדדי לא מסייע ועוד יש לפרש דמשום הכי כי הו'
תרווייהו צבדי הדדי עדיפי טעמי האשה משום דלפילו לא יתה
אלא אחד מהן אמת או חזקת הגוף או אין ארס שותה זכוס יש
לה כתובה אבל בעל לא מיפטור אלא עד שיהו כל הטעמים שלו
אמת שאם אחד מהם שקר מפסיד הבעל הילכך גריעי טעמי הבעל
מעטמי האשה: **ריישא** מנה **אבא** בירך. ללחורה היה נראה
לרבינו יצחק לפרש דטעמא משום דצרי שלה לא מהני לאז דהו'
כמנה לאחור צידך דלמרינן גיש נוחלין (צ"ג קול: ושם) דלזינו נאמן
גזי דאומר זה אמי אינו נאמן דצבי ללחוכי מהתם דצרי ושמה
לאז צרי עדיף ומאי שנה ה"מ דמנא לאחור צידך או ואלע"ג
דצרי ואלע"ג דנאמנת אלא צבדי ושמה כדלמרינן לעיל בריש פ"ב (דף טו.) וצרי
שלה לא מהני ליה כדפרישית ומיירי כגון שהאז טוען שמה דאי טוען צרי לא הוה צריך להביא ראיה סיפא מנה לי צידך ולגזי דידה
מהני צרי דידה ואלע"ג דק"ל צבדי ושמה לאז צרי עדיף הכא איכא צרי וחזקה וחזר צו רבינו יצחק דהא משמע מדקאמר על האז
להביא ראיה שאינו נוטל בלא ראיה אפילו טוען צרי מדלל קאמר או שיאמר צרי לי ועוד דמשמע מהיאי דשמואל בסמוך דנכנסה
לרשות הבעל דעל הבעל להביא ראיה אפי' טוען האז והבת שמה ואינו מטעם צרי ושמה אלא משום דנולד הספק צרשותו מדמיימי
ופריך עלה מהיאי דמחט שנמצאת כו' דהיאי שמה ושמה הוא ופי' משום צרי ושמה הוא לא הוה פריך מידי דמסתמא רב אשי לא פליג
דשמואל דקיימא לן כותיה ונראה לו פירוש הקונטרס עיקר דרישא מנה לאצא צידך ולא מהניא חזקת האשה לגזי האז:
ומודה ר"מ דהכמה במומין הבאין בו. להאי גירסא קשה דהשתא דמסייעין כח הבעל כמו חכמים וצמתני' לא משמע הכי אלא
לחכמים דהכא יפה כח הבעל מכה האז אע"ג דבעלמא לא מייפה ר"מ כח הבעל כמו חכמים וצמתני' לא משמע הכי אלא
ר"מ מייפה כח הבעל טפי מחכמים דאפי' מומין הנדקדים יכול לטעון וחכמים פליגי עליה על כן נראה כפירוש רבינו חננאל דגרים
ומודים חכמים לר"מ ומיהו גם זה אינו מיושב דלל שייך מודה הואיל ולא פליגי צבדי"ג וצקונטרס גרים ומודה ר' מאיר ותו לא וקשה
מודה למאן: **ואמאי** מנה ר' בירך הוא. מיימה אמאי אקשי לרב אשי טפי מלכל הני אמוראי דלעיל דלמ"ז תברא הוה מני לאקשוי
מה חילוק יש בין צבית אביה ולבין צבית בעלה ולמ"ד נמי כאן נמצאו כאן היו אמאי על האז להביא ראיה הא היו חדא בזמקום תרתי ולא
מני למימר דס"ד דמקשן דראוין לצא עמה משמע שהם ישינים ויכר שמומין אלו צאו מומן ארוך מקודם אירוסין ואימרת חזקת הגוף
לפיקר על האז להביא ראיה דא"כ מאי פריך לרב אשי הא רב אשי לא אמר שיהא נאמן אלא מחזקה חזקה ומיהו יש לומר דלעולם
ק"ל כאן נמצאו כאן היו ומיירי צאותן מומין שאין הבעל יכול לידע אותם אפי' ע"י צדיקה כגון נכפה הקבוע לו זמן וריח הפה שיכולה
לשמור עלמה שלא יכירו זה בני אדם שאע"פ שנכנסה לרשות הבעל על האז להביא ראיה דהשתא לא היו חדא בזמקום תרתי דחזקה
שאלו שותה זכוס א"כ בודקו וראה ונתפייס ליכא למימר כיון דלזין יכול לידע מומין אלו ע"י צדיקה קרובותיו ומיהו לא יתכן לפרש כן
למאי דגרסינן בתוספתא במומין הראוין להוולד עמה צבית אביה: **ע"ל** בע"ה החמור דהביא ראיה. אע"פ שהוא מוחזק וחזקת הגוף
נמי מסייע ליה והוה לן לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים אלא טעמא דשמואל דמוקמינן לפרה בחזקת מרה קמא והא דפריך הש"ס
דשמואל (צ"מ ק. ושם) גזי המחליף פרה בחמור וילדה דלחוקו וליחזי צרשותא דמאן קיימא וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה
אלמא לא מוקמינן חזקת מרה קמא היכא דתפיס אידך התם פריך לפי המסקנא דהכא דלא קאי הכי ומיהו תימה למאי דלסקא דעמין
השתא אמאי על בעל החמור להביא ראיה כיון שהוא מוחזק וגם איכא לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים והא שמואל גופיה אית ליה
צבית המוכר פירות (צ"ג צב.) המוכר שור לחבירו ונמצא נגמון דלזין הנעוה חוזרין ולא מוקמינן להו בחזקת מרה קמא אלא אוליגין בטר
חזקה דהשתא אע"ג דרובא מצבני לרידיא מסייע למרה קמא כ"ש הכא דאית לן למיזל בטר חזקה דהשתא דמסייע ליה חזקת הגוף וליכא
למימר דהתם היינו טעמא דמדלל דק אס הוא נגמון אית לן למימר דלשחיטה צבית דא"כ מה צריך למימר התם לשמואל כי אוליגין בטר
רובא דאירוסא במומנא לא אוליגין והא טעמא לא משום רובא הוא אלא משום דלא דק ועוד צ"ב צבית כור (שם קה.) ושם אמר שמואל
כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה משום דמספקא ליה אי תפיס לשון ראשון או לשון אחרון ולוקמא בחזקת מרה קמא
על כן נראה דטעמא דשמואל לאו משום חזקת מרה קמא אלא אית לן למימר כיון דאשתכח החמור דמת כי היכי דעכשיו הוא מת כן יש לנו
להחזיקו שהיה מת גם קודם דמיהא להא דלמר צבדה (דף ד.) דכל הטומאות כשעת מליאתן דזוקא גזי מיתת חמור וגזי מוס וגזי מחט
שנמצאת צבוצי צבית הסקות אית לן למימר הכי והא דכלה צבית חמיה על הבעל להביא ראיה משום דכי אמרינן נמי כמו שמואל

חדא בזמקום **תרתי**. דהעמד ממון על חזקתו לא אמרינן דניהו נמי
הכא תרתי בזמקום חזקה דגופא חזקה דמומנא לאו כלום היא: **עד**
שלא **התארים**. אבל היכא שהביא עדים שראו זה עד שלא תתארו:
העמד הגוף **על חזקתו** **ליכא** **למימר**.
קדושין דהא קיימי עדים: **העמד**
ממון **על חזקתו**. כי ליכא חזקה
דגופא: **רב אשי** **אמר** כו'. מהדר
נמי לאוקמה כולה כרבן גמליאל
דחזקה דגופא עדיפא ורישא להכי לא
מהניא חזקה דגופא לפי שאין העענה
שלה אלא של צביה שכתובת אירוסין
לאז והוה ליה מנה לאצא צידך וגזי
אז לא אמרינן צדוק שלה דמיהוי
חזקתה: **מודה** **ר"מ** **גרס'** בתוספתא.
אע"ג דלמר נכנסה לרשות הבעל על
הבעל להביא ראיה מודה הוא במומין
הראוין לצא עמה כו'. וקס"ד בכל
מומין שיש לספק ולומר שמצית צביה
זכו: **שעל** **האז** **להביא** **ראיה**. ואע"פ
שנכנסה לרשות הבעל: **מנה** **לי** **צידך**
הוא. וימא העמד הגוף על חזקתו:
צבית. אצבע ימירה דליכא למימר
לאחר אירוסין נולד: **ומשך** **בעל החמור**
אם הפרה. והחמור היה צבית בעליו
ותנן בקדושין (דף טז.) כל הנעשה
דמים בחזר כיון שזכה זה שמשך אחד
מהם נתחייב חזרו צבונסי חליפין

בזמקום **המדיר** **פרק שביעי** **כתובות**
זכא מוקם שהן: **עד שמה החמור**. זה אומר עד שלא משכת את פרתה
מת חמורך ולך מת זה אומר שממשכתי מת וכבר קניו הוא לך: **ופנה**
הונא **כלה**. תנא דמתני' דאייירי במומין כלה מסייע לי: **הי** **כלה**. הי
מילתא דמתני' מסייעתא: **אילימא** **כלה** **צבית** **אביה**. רישא דמתני' י'
שבאו לזין צבודה ארוסה דקתני האז צריך להביא ראיה וצבירה
ליה לשמואל כר"א דמוקי לה' בתרי מנאי ואפי' נכנסה לחופה אית ליה
למנא דרישא שהאז צריך להביא ראיה ואע"פ שלא נולד ספק צרשותו
אלמא אינו גובה ממון מספק. והאי נמי לא יחזיק צבית חבירו מספק
ואף על גב דהספק צרשות חבירו נולד שהרי כבר נעשית מסיכה:
מי

דכא איכא נמי חזקת הגוף מ"מ לא מהני ליה דלא אמר רבן גמליאל דנאמנת אלא צבדי ושמה כדלמרינן לעיל בריש פ"ב (דף טו.) וצרי
שלה לא מהני ליה כדפרישית ומיירי כגון שהאז טוען שמה דאי טוען צרי לא הוה צריך להביא ראיה סיפא מנה לי צידך ולגזי דידה
מהני צרי דידה ואלע"ג דק"ל צבדי ושמה לאז צרי עדיף הכא איכא צרי וחזקה וחזר צו רבינו יצחק דהא משמע מדקאמר על האז
להביא ראיה שאינו נוטל בלא ראיה אפילו טוען צרי מדלל קאמר או שיאמר צרי לי ועוד דמשמע מהיאי דשמואל בסמוך דנכנסה
לרשות הבעל דעל הבעל להביא ראיה אפי' טוען האז והבת שמה ואינו מטעם צרי ושמה אלא משום דנולד הספק צרשותו מדמיימי
ופריך עלה מהיאי דמחט שנמצאת כו' דהיאי שמה ושמה הוא ופי' משום צרי ושמה הוא לא הוה פריך מידי דמסתמא רב אשי לא פליג
דשמואל דקיימא לן כותיה ונראה לו פירוש הקונטרס עיקר דרישא מנה לאצא צידך ולא מהניא חזקת האשה לגזי האז:
ומודה ר"מ דהכמה במומין הבאין בו. להאי גירסא קשה דהשתא דמסייעין כח הבעל כמו חכמים וצמתני' לא משמע הכי אלא
לחכמים דהכא יפה כח הבעל מכה האז אע"ג דבעלמא לא מייפה ר"מ כח הבעל כמו חכמים וצמתני' לא משמע הכי אלא
ר"מ מייפה כח הבעל טפי מחכמים דאפי' מומין הנדקדים יכול לטעון וחכמים פליגי עליה על כן נראה כפירוש רבינו חננאל דגרים
ומודים חכמים לר"מ ומיהו גם זה אינו מיושב דלל שייך מודה הואיל ולא פליגי צבדי"ג וצקונטרס גרים ומודה ר' מאיר ותו לא וקשה
מודה למאן: **ואמאי** מנה ר' בירך הוא. מיימה אמאי אקשי לרב אשי טפי מלכל הני אמוראי דלעיל דלמ"ז תברא הוה מני לאקשוי
מה חילוק יש בין צבית אביה ולבין צבית בעלה ולמ"ד נמי כאן נמצאו כאן היו אמאי על האז להביא ראיה הא היו חדא בזמקום תרתי ולא
מני למימר דס"ד דמקשן דראוין לצא עמה משמע שהם ישינים ויכר שמומין אלו צאו מומן ארוך מקודם אירוסין ואימרת חזקת הגוף
לפיקר על האז להביא ראיה דא"כ מאי פריך לרב אשי הא רב אשי לא אמר שיהא נאמן אלא מחזקה חזקה ומיהו יש לומר דלעולם
ק"ל כאן נמצאו כאן היו ומיירי צאותן מומין שאין הבעל יכול לידע אותם אפי' ע"י צדיקה כגון נכפה הקבוע לו זמן וריח הפה שיכולה
לשמור עלמה שלא יכירו זה בני אדם שאע"פ שנכנסה לרשות הבעל על האז להביא ראיה דהשתא לא היו חדא בזמקום תרתי דחזקה
שאלו שותה זכוס א"כ בודקו וראה ונתפייס ליכא למימר כיון דלזין יכול לידע מומין אלו ע"י צדיקה קרובותיו ומיהו לא יתכן לפרש כן
למאי דגרסינן בתוספתא במומין הראוין להוולד עמה צבית אביה: **ע"ל** בע"ה החמור דהביא ראיה. אע"פ שהוא מוחזק וחזקת הגוף
נמי מסייע ליה והוה לן לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים אלא טעמא דשמואל דמוקמינן לפרה בחזקת מרה קמא והא דפריך הש"ס
דשמואל (צ"מ ק. ושם) גזי המחליף פרה בחמור וילדה דלחוקו וליחזי צרשותא דמאן קיימא וליהוי אידך המוציא מחבירו עליו הראיה
אלמא לא מוקמינן חזקת מרה קמא היכא דתפיס אידך התם פריך לפי המסקנא דהכא דלא קאי הכי ומיהו תימה למאי דלסקא דעמין
השתא אמאי על בעל החמור להביא ראיה כיון שהוא מוחזק וגם איכא לאוקמי החמור בחזקת שהיה קיים והא שמואל גופיה אית ליה
צבית המוכר פירות (צ"ג צב.) המוכר שור לחבירו ונמצא נגמון דלזין הנעוה חוזרין ולא מוקמינן להו בחזקת מרה קמא אלא אוליגין בטר
חזקה דהשתא אע"ג דרובא מצבני לרידיא מסייע למרה קמא כ"ש הכא דאית לן למיזל בטר חזקה דהשתא דמסייע ליה חזקת הגוף וליכא
למימר דהתם היינו טעמא דמדלל דק אס הוא נגמון אית לן למימר דלשחיטה צבית דא"כ מה צריך למימר התם לשמואל כי אוליגין בטר
רובא דאירוסא במומנא לא אוליגין והא טעמא לא משום רובא הוא אלא משום דלא דק ועוד צ"ב צבית כור (שם קה.) ושם אמר שמואל
כור בשלשים סאה בסלע אני מוכר לך ראשון ראשון קנה משום דמספקא ליה אי תפיס לשון ראשון או לשון אחרון ולוקמא בחזקת מרה קמא
על כן נראה דטעמא דשמואל לאו משום חזקת מרה קמא אלא אית לן למימר כיון דאשתכח החמור דמת כי היכי דעכשיו הוא מת כן יש לנו
להחזיקו שהיה מת גם קודם דמיהא להא דלמר צבדה (דף ד.) דכל הטומאות כשעת מליאתן דזוקא גזי מיתת חמור וגזי מוס וגזי מחט
שנמצאת צבוצי צבית הסקות אית לן למימר הכי והא דכלה צבית חמיה על הבעל להביא ראיה משום דכי אמרינן נמי כמו שמואל